

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Posl.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for., a seljake 50 novč. za pol godine. Izvan Caroline više poštarina. Gdje se najčešće nalaze 8 seljaka to su voljni, da im list šalju svim skupno pod jednim zavojem i imenom, davat ćemo za 40 novč. na godinu svakomu. Neki se šalju kroz poštarsku Varničnicu. Ina, prošimo i najbližu poštu valja jasno označiti. Komu list nedodje na vrijeme, neka to jasno odpravništva u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisar izvana Reklamacija. Tko list prima i drži, ako je pošten, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalaze se

Tipografija Figli di C. Amati, via della Zonta, N. 7.

Pisma se šalju plaćena poštarine. Vjesti, dopisi i drugi spis štampaju se ili u cijelosti ili u izdruku, najmo prama svojoj vrijednosti i smieru orega Lista. Ne podplati se dopisi nepotrebitijima. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Priobica se pisma štampaju po 5 novč. srakl redak. Oglasi od 8 redaknih stoje 40 novč., a svaki redak surišo 6 novčičkih; ili u slučaju opetovanja po što se pogodno oglašnik i odpravništvo. Dopisi se nevrtaču. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, nedopisuju, nego putem svoja Listnice.

POZIV NA PREDPLATU.

Godina 1879. bit će „Našoj Slogi“ deseta, a našoj neslogi i nemaru bila zadnja! Želili smo ovaj list štampati svakoga tjedna, ali je za sada nemoguće. Tekom godine možda i do toga dođemo.

Odlučili smo u podlistku štampati hrvatske narodne pjesme iz letre, kojih nam poslaše mnogi prijatelji; a druge ćemo pobrati iz knjigah, u kojih su već štampane. Ufamo se, da će nam još koji prijatelj i rodoljub priposlati pjesamah, posloviceah, zagonetkah i pripovjeshih onako vjerno, i u onom dijalektu, u kojemu jih je čuo.

To ćemo sve onda izdavati u snopičih i za malo, da bude svatko mogao složeno imati.

Preporučamo svim rodoljubom, da nam dopisuju iz svojih krajevah po istini sve, što misle da je vrijedno. Štampat ćemo cijelo ili medju različitim vjesti, kako bude prilicnije. Molimo, da se dopisi pišu na polovicu linije.

Predplata s poštarinom za cijelu godinu stoji samo 2 f., a za seljake samo 1 f. Za pol godine polovicu. Izvan Carvine za poštarinu više.

Ali ako se nadje barem osam seljakah pod jednom poštom, i voljni su pod jednim zavojem i imenom dobiti list, onda pušćamo za 70 novč. na godinu svakomu. Poštu, ime i pridjev valja jasno naznačiti. Ako tko nedobiva lista na dobu, neka se potuži u pismu nezapečaćenom i izvana napiše uz Adresu „Reklamacija“. Za takovo pismo neplaća se poštarine.

Novce netreba posiljati u zapečaćenu listu jer je predrago, nego se uzme poštarska naputnica (Vaglia

postale, Postanweisung), po kojoj je cijenje, a i mjesta ima na njoj doata, da se napiše ime, vrijeme za koje se plaća, i što se drugo želi.

Tko nam prvoga broja nevrati, držat ćemo ga za predbrojnika.

Uredništvo „Naše Sloga“

Tipografija Figli di C. Amati, via della Zonta N. 7 u Trstu.

Politično društvo Jedinost.

Dogovaralo se je ove dane s nami o tom, bili „Naša Sloga“ prestala izlaziti, buduć „Eđinost“ pučki list za tršćansku okolice, mora prestati svakako, pak da se oba sliju u novi politički list, organ društva „Jedinosti“, koj bi izlazio barem svakoga tjedna, a pisan bi bio u obih dijalektih i po potrebi donasao bi članke talijanske.

Premda se o novom listu nije posvema dokončalo, ipak nam je javiti, da je sva prilika, te bude izlazio, bilo u ovom ili onom obliku. Ali i „N. Sloga“ svakako će još izlaziti, dok bude ikoliko prilike, jer je dobro ukorenjena u puk, jer ima napose zadatak buditi Hrvate u Istri, i jer bi se teško novi list namjestio svagdje, gdje su sada na Slogu predplaćeni. Istinit za ljubav nam je spomenuti, da je i odbor Jedinosti priznao, te bi škoda prestati štampat ovaj naš list.

Buduć je tu i o drugih stvarih bilo govora, i vredno jih je spomenuti, to upozorujemo naše čitatelje, da je društvo Jedinost naše političko društvo, da su mu namjere čiste i plemenite, ter je žaliti, što se je dosada tako malo članovah od naše strane prijavilo. Mi zaklinjemo naše čitatelje, osobito Hrvat-

sku inteligenciju istočne Istre i otokah, da se početkom godine upišu u što većem broju ovamo. Ako ima jedan par tobože gorljivih Slovenacah u Istri, koji za našu hrvatsku stvar nemare, (a nam je i to teško vjerovati) ne treba da nas bude nijednoga, koji nebi za njihovu mario. U tršćanskoj okolici i na Krasu, mi imamo braniti svoje i dizati svoj puk isto onako, kao drugi članovi Jedinosti to imaju činiti u Pazinu i Kastvu i na Krku.

Društvo, kojemu na čelu stoji Ivan Naberger, nemože imati nego plemenite nakane.

Hrvatski govor o školah na taboru u Dolini pokazao nam je, da ovo društvo imamo držati za svoje, a ne onehajati ga, kao da ga nije.

HRVATSKI JEZIK U ISTRI.

Nije tomu davno, što se je hrvatska pjesma u Istri orila kao i po ostaloj hrvatskoj domovini; što nije bilo osim u benetackoj Istri čuti drugoga glasa do glasa hrvatskoga, što se je karjel dosavši gladan u Istru morao hrvatski naučiti, ako se je htio nasititi; što nije bilo nego slaba traga talijanstvu. A ipak je ovo sada takov mah preotelo, da se kaputaš nesamo srani hrvatske pjesme, hrvatskoga govora, nego i prezire, mrzi svakoga — od najsiromasnijega knieža do biskupa — koji tu pjesmu, taj govor njeguje.

Odlike tolika promjena u tako kratko vrijeme? Od odgoja najviše.

Na talijanskih malih i velikih školah odgajani nekoji istarski mladići u vreme probuđenja narodnoga duha opojili su se talijanskim duhom i takovi se vraćali svoji m ognjistem. Prema tomu

duhu počeli su raditi, najprije tajno, pak javno, a to je bilo tim uspješnije, što su jim bile na ruku oblasti. U kratko bilo je ustrojeno pučkih školah talijanskih koliko se je moglo i ne moglo, u kratko zadobilo se pravo i na sveučilišnih činiti izptle u talijanskom jeziku; pravo koje se je svim drugim narodom u Austriji kratilo. Imalo se je sukno i škare i krojilo se odieo talijansko, odgajalo se je, odgojilo i odgaja se Talijane; tako da djeca koja u svojoj kući nisu ni mogla naučiti se, nego hrvatski, postavši muzevi neće već niti govoriti hrvatski, a kamoli učiti svoju djecu, dapače njihova majka, mora učiti se talijanski pol svoje stare dane, da se može sa svojim sinovi i unuci razumjeti. I tako pada na nas jedine na svijetu sramotu, da volimo tudje nego svoje.

Odgoju dakle ima se pripisati prvo i glavno što bogatiji posjednici, imućniji obrtnici, trgovci i brodovlasnici prijanjaju uz talijanstvo, a nemare za hrvatsko, u kojem su rodjeni ili ga dapače i preziru.

Odgoj, škole, uzrok su što pokrajinski i obeinski plaćnici, učitelji gradskih i mnogih pučkih školah talijanski čute, a što je hrvatskoga u najboljem slučaju za to ne mare.

U odgoju poglavito imamo tražiti uzrok, što i velika množ državnih činovnikah čudnim duhom odiše, što i oni o hrvatskom jeziku osobite misli imaju, što hrvatski narod služeć i po njem kruh jeduć, ipak hrvatski niti govoriti niti pisati neće ili neznađu — i to činovnici one države, u kojoj ima Talijanah samo sedamdeset dio, a Hrvatah bar deveti, te u kojoj su svi jezici jednakoopravnimi proglašeni.

Drugi uzrok, što naši činovnici hrvatsvo zaništaju jest ona nesretna

PODLISTAK.

MIRKICA.

Poslje večere sastajem se s trojicom prijateljah u krčmi. Da mnogo ne pijem, udesio sam ako, to rano večeram kod kuća. Prijatelji piju pivo prije večere; dakle idemo ranije kući. Razgovori su vrlo različiti, i da pravo kažem obično zanimivi. Jer se dogodi, da osim nas četvorice dođe još koji „osebni“ znauca, te se onda o svatkom divan zametne. Jedne večeri dođe jedan od nas prijatelju Ipsonu; kao da smo se dogovorili: „Čujš Ipsono! kaj ti napisiš stogod u „N. Slogu“, što bi Zagrebčane zanimalo, jer otkad su Istrani na onom sveučilištu postali prepisjući članovi jugoslavenske akademije, od onda jim je prenikšo pisati u „Slogu“. A mogli bi nasrtati barom malni osrnt na ukupan život od 15 dana. Valjda bi i tamo to rado čitali.“

Naš prijatelj Ipson je čudan svat. Drži se kadšto, kao da je naravski sin lorda Palmirstona, kadgod bi ga sudio, da nezna do pet brojiti. Ono večeri bijaše dobre volje. I zapoše:

Da vam ja gospodo staneu pričati „peljde i pripječnja“, koja su mi se dogodila za kratkog boravka u Zagrebu, časak bi vam se koža ježila, časak biste zabljeno gledali, kao vezir na magareu, kad mu je vrać Ijo sa biela kazivaio, što svetac u nebu radi. No zato još nije došla plenitudo temporum ili, kako „Sloga“ krivjnom korektora napiše „Plemenitudo tempore“. U ostalom već vam sada mogu kazati, da sam se dobro pogadjao sa sudbinom. I ona i ja držasmo se izreke: Variatio delectat. I te kako delectat! Danas ni pare, sutra dva tri forinta, prekosutra i ptičje mlijeka! Dodjoh u Zagreb, vi znate pošto. Ljudom niže pasmine govorio sam, da trgujem a marmov i da sam iz Ribnica. Kažu da mi povjerovaše, jer sam prilično dobro oponašao onaj dijalekt.

Nekog oktobarskog dana u jutro tražim „promenadu“. Kasnije saznah, da su „promenado“ okrenuli u „Strosmajerovo šetaliste“. Ako bi se ikada imala još prekrstiti (česa Bog neđaj), onda bi ja prodožio, da se prvoroti u „döjeuner-gasse“, jer mnogi sveučilišni djak na njoj ruča pasući si oči valičanstvenim pogledom po savinjo ravnici; dakako da čovjek više put zaboravi i na karu... Dakle na toj promenadi imala je biti kavana, moj rendez-vous s čovjekom erne brade, lisi-

čavog govora, al koga ju i danas držim za dobra Hrvata. Od njega sam imao vizit-kartu na kojoj stajahu napisano, da ćemo nas dvojica, kako danas u jutro, skupa kavu piti... u kavani... na promenadi. Ja sam to tumačio tako, da će onaj gospodin obje kave platiti, jer je nebi bio vzedun ni „kapucinera“. Ta posjetnica bijaše za me bolja oktobarska diploma, nego li bočka Hrvatom.

Sta bi po magli šetao! Ta kad je rekao, doći će. Idem u kavanu, držim se kiselo i osorno, da si svatko stvori sofizmu o kapacitetu moje mošnjje, bolje rekuć šrajtoka. „Vu čem bi mogel poslužiti mladi gospo-pon“ javi se stardič oštro zasukana brka i liepo počeslijeva kosa, koja je ravno nad čelom sačinjala jednu vrst piramide. Bijaše očesljan „na kakadu“.

Odmah pomislih: ovako se je česljao pokojni Gaj; ovo mora biti ljuti „Ilirec“ od starije dobe, i rekoh:

— Vi mi možete „vu kafani“ poslužiti.

— Jo! to i ja znam, ali njih just pitam vu čem?

— Vu jednoj dobro zasmočenog beloju kañi.

— Izvoliju kifeljcov?

Ja mušim, jer će i tako donieći.

Još nisam do pol kave došao (a znajte da smo sinoć na lahko večerali), to stupi

unutar drugi stardič. Kako se je odkrio, opazih, da je i on „na piramidu“ očesljan.

A ha, rekao sam sobom, dva Ilirca skupa. Nije lošo. Eto odmah prilike, da u dnevnik što nova zabilježim. Jer obično opuzko tih danah bijahu: Onaj lopov odtjerao me je, kad sam ga došao moliti za instrukciju; onaj gursuz mi još nešalje novca; sinoć nisam večeralo ilid. Kavanar se oglasi: Dobro jutro želim Japica Pogorelec.

(Recimo, da se je došljak zvaio Pogorelec, samo da mu pravoga imena nekažemo).

— Naj bi vro jenkrat bilo dobro, al vrak ga dal i stvoril, ja neznam, kam se je to vreme spremnilo. Jeden vlas je falil, da nisem po šengah opal, kak sem dug i širok. Ova prokleta fajhtnoba! Negda je znal vre vu ovu dobu sneg zamesti, pak je človek bar mogel reći, po čem hođi. Vezda ni ni leta ni jeseni. Bogme mi je bil ovo leto vu juliu mesecu vu Tuskancu mraz.

— To im je krv, krv tak naljetla. Vidiju ja vre tri lota rsumatizmus vu levem uhu i na desnem ramenu nosim, pak mi je doktor zapovedal da moram još i flanelhemti nositi; kaj bi oni rekli? — našali se kavanar.

— Doktori su norci. Po koh dob se ti flanelhemti i dobeli unterhozeni nosiju, od onda vre ni sreće. Ema se je svo prevkrenulo.

politika naše vlade, da se zanemaruje, zabacuje sve ono, što je hrvatsko, pak bilo to komu drago na korist, pak bilo to i proti koristi države. Da ili zloba ili sijepoča naših krmilarah — a nit jedna nit druga jih nemože opravdati — krivja je, da se toliko demonstrira proti Austriji, koji u Italiji toni ovdje u našoj zemlji; da je ova naša zemlja u pogibelji, da bi se radi nje i krv moglo u kratko proljevati, a da se nezna, komu bi ju mač mogao dosuditi. Po toj nesretnoj politici pomagalo se je ustrajati i ustrajalo se je talijanske škole, po njoj zavelo se je talijanski jezik u sve urede u sav javni život, tako da se je Talijanom i tim dalo jedan uslov, kojim oni Istru talijanskom smatrajuć za se zabtjavaju. Po toj nesretnoj politici na ruku se je išlo Talijanom ili Tallomanom pri izborih, tako da su oni jedini odlučujući faktor za Istru u Beču, a još više u Poreču. Usled te nesretne politike namještalo se je činovnike talijanski odgojene, talijanski odišuće, kakovih zalibože i danas po cijeloj Istri ima; ili jih se je zvalo iz drugih zemaljah, iz svih samo ne iz onih, koje su Istri srodne, svakakovih samo ne onih, koji bi znali s većinom stanovništva istarskoga govoriti. Svi drugi uzroci radi kojih naši plaćnici neljube hrvatstva, ili su mu očito protivni, neznatni su prema prvim dvim — svi suvise s timi dvimi

njihova djeca hrvatski neznađu. Otičinska jim ljubav, otičinska briga, otičinska dužnost nalaže, da se brinu za budućnost svoje djece, da jim namaknu komadić kruha. Kako slabo bi oni odgovarali toj svojoj dužnosti, kad bi radili na to, da se po zakonu postupa prema istarskom Hrvatu, što se njegova jezika tiče!

To bi bili po prilici uzroci, zašto naši činovnici od hrvatskoga jezika zaziru, zašto mu se mnogi zubi i nokti protive, zašto su mu kadkada neprijatelji. Oni će to za dugo još biti. Da nebudu za uvjek, da nebudu pomogli potalijančiti ovu zemlju, da ju nebudu kao zrelu jabuku bacili u krilo matere Italije, zato treba korenitih promjenah. Te promjene mogla bi i morala bi izvesti naša visoka vlada. Naš je zadatak kadgod opomenuti ju i na tu dužnost.

DOPISI.

Volosko 10. Decembra 1878.

Ako se ne varam, našemu občinskomu zastupstvu su dani izbrojeni, te ćemo mi dokora pozvani biti, da u občinski sbor nove ljude biramo.

Tom prilikom pada mi na um nešto, što se kod prošlih izborah dogodilo i što ja nebi rado da se ovog puta opet dogodi, pa sam zato odlučio poslati ovaj par redakah „Našoj Slogi“ da na vrijeme opomenem onoga od koga to odvisi.

Kod prošlih izborah god. 1875. bio je već odavna iztekao rok tadanjemu zastupstvu, a naš se načelnik nije mogao nikako odlučiti da nove izbore razpiše; svi smo to čekali, svi izčekivali, ali badava, ne čuje se nigdje ništa o tom i nigdje se ništa ne čita. — Pitaj ovoga, pitaj onoga al opet nitko ništa, jer kod naših poglavarah vlada ona „zitto, zitto“. — Al najednom prosu se glas da imamo do dva do tri dana birati novo zastupstvo, a stvar da je oglašena, kako zakon hoće, već od četiri čedna. Gdje je to bilo oglašeno i komu, u Volosko nije, osim načelnika i njegovih savjetnikah ili bolje rekuć zapovjednikah, znala ni živa duša. — Kad se na dan izbora netko na to potuzio, otrese se jedan od zapovjedajuće gospode, da tu treba mučati, jer da je sve u redu i po zakonu učinjeno i pokaze oglas na kojem je bilo napisano „affisso e pubblicato il di... 1875“. — Oglas nosio je dakle sbilja zakoniti datum i poznat je bilo da je bio negdje priljepljen, ali gdje? — to nije opet nitko od nas znao, dok nam nisu Opatijci, koji su došav in corpore uzornom disciplinom, reko bi,

pred nosi defilirali, rekli da je njim bilo još pred četiri čedna oglašeno, da će se taj i taj dan birati novo zastupstvo, pa da su oni i došli kano pravi i svih svojih prava svjestni građani. kako vidimo, u podpunom broju.

Kasnije se doznalo da je taj nesretni oglas za kojim su Vološani toliko uzdisali, bio sbilja priljepljen ali u... Skerbičić; doznalo se pače i tko nije zalio truda da po danu i po noći, al većinom po noći od vrat do vrat opatijskih kućah obilazi i Opatijce sjeća njihovih najsvetijih građanskih prava, samo da nam onu toli smiešnu improvizadu napravi.

Vološani nisu bili pripravnii na ništa, pa su tako i opet bili izabrani samo oni, koje su se svemoguću udostojali primiti za svoje kolege. Ovo sam napisao, kako rekoh, samo zato da spomenem našega načelnika onoga što se jednom dogodilo i što se već nebi smjelo dogoditi.

Od opatijcakah pako nadam se da se već neće od po noći obilazećih dati nagovoriti da rade drugije nego Vološani, jer su se i ovog puta osvjedočili da im je, ono, što su posijali, prilično slabim plodom urodilo. (Dakle ovaj put pazite, gdjeog vidite kakovu ceduljicu. Tako ćete naći izborni oglas. A jeste li liste imali? Ured.)

Iz Kopra.

Na temelju pravilah priznanih po c. k. namjestništvu bila je ovih danah skupština prva skupščina „Čitaonica“ u Kopru.

U druztvo magna nas Hrvate sa Slovenci u Kopru prirodni zakon nedovoljavajući čovjeku biti samu. U kakovo druztvo, kaže nam dalji prirodni zakon, veleći, da se srodan sa srodnim sdružeje prema onoj: svaka ptica svomu jat leti. U druztvo prisili nas potreba, da se čovjek poslie dnevnoga napora odmori, da u prijateljskom sastanku i razgovoru bar ponekle na svoju brigu zaboravi — da razvedri um, okriepi dušu, osladi srdce. U druztvo ponuka nas potreba dan današnji jur sveobča, usled koje želi svaki da sazna što se po svietni događja, osobito pako što se događja u njegovoj bilo široj bilo užoj domovini.

Svemu tomu zadovoljuje čitaonica stupišva ovih danah u život.

Da nebudemo sami, kao lipić u šumi, sastajali ćemo se u njoj. Sastajati ćemo se sinovi jednoga naroda sa dvjema imeni. U sastancih odmoriti ćemo se od dnevnoga truda prijateljskim razgovorom, prikladnom zabavom, čitanjem novinah, osobito naših. Saznavati ćemo iz njih što se događja u svietu, što osobito u našem svietu; saznavati, koje su potrebe našega naroda i kako bi laglje

sdruzenimi silami tim potrebam pomogli, kako bi laglje naš narod uzdigli do onoga položaja koji ga po prirodi i po povjesti ide...!

Našemu druztvu prigovoreno je i prigovoriti će se što sta. Svi prigovori jur učinjeni i koji bi se učiniti mogli, nesmiju nas nimalo smetati, malo su valjanii ili ništa — samo ako ćemo sami.

Prigovoriti će se, ako se jur prigovorilo nije: da smo separatisti; da druztvo po nas ustrojeno u Kopru, talijanskom gradu, mjestu nejma, da smo siromasi; da nas je malo.

Separatisti ako hoćeje jesmo, ali na to natjerani od drugih, koji neće pripoznati našega jezika, naših prava, nas istih. Separirani, odijeljeni od drugih nastojati ćemo da zadobijemo ono, što nam je svakidanja potreba, a što nam se u druztvo s drugimi krati. Odijeljeni očuvati ćemo svoju osebinu ili individualnost, koju zajedno s drugimi očuvati nemožemo i koju će tim veće i drugi eicentii znati, čim ju budemo veće sami očuvati nastojali.

Da je Kopar većinom svojom talijanski to znamo, al da ima i naše druztvo njesta u njem, kažemo najbolje mi sami. Ima nas u Kopru i ne Talijanah, pak imamo toliko pravo na svoje druztvo u Kopru koliko imaju Talijani u Graču ili Beču. Dapače i veće, jer je Grač i Beč i obkoljen Niemei, dočim je Kopar obkoljen narodom našega jezika.

Da smo siromasi, da neimamo prostranih nit ukrašenih prostorijah, da nećemo moći imati mnogo novinah, da nećemo moći priredjivati sjajnih zabavah i što je istina. Bogati nismo, ali nigdje pisano nestoji, da samo bogataši živjeti mogu, da za nebogate života neima. Nesastoji sreća čovjeka u tom, da je bogat, nego u tom, da se zadovolji s onim što ima. Zadovoljiti ćemo se i mi tim što nam je mogućee imati. Raditi ćemo po svojih silah, raditi ćemo kao siromasi al kao poštenii siromasi, pak ćemo i mi biti sretni. Onim pako, koji se medju nam s tim nikako zadovoljiti nebi htjeli, slobodno je uživati i naše skromne i nenase sjajne zabave.

Da nas je malo, da je naše druztvo maleno i to je istina, ali to se nimalo neprotivi obstanku njegovu; jer: sve je maleno u svojih početkih, kao što se svaki dan u prirodi i u životu ljudskoga roda osvjedočiti možemo, a s vremenom se jedva razvija i povećava. Drugo: pogledamo li bud u prirodu, bud u život ljudskoga roda, mi vidimo da i malene stvari, i malene živine i malene osebe i malene družbe obstoje, dapače vidimo, da su malene družbe učinile veće za ljudski rod nego li velike. Neću tim reći, da će naša družba

— Ja, to je prof. Vrak ga dal i vetri i ljudi su se preokrenuli, okreše kavanar.

A Japica:

— No o tem bi ja znao kaj pripovedati!

Znaju gdo mi je večer popolden vizit narediti?

— Gdo?

— Naj se zmisliju!

— Rauch?

— No!

— Anda gdo? Ja neznam drugoga človeka, s kim bi se oni, Japica Pogorelec, rajše videli?

— Starac se nasmije: No, ak se nigdar zlagali nisu, bogme jesu se vezda!

— Tak znaju gdo je bil pri moni?

— Je... ja nisem dub sveti.

— Pri meni jim je sinoč bil ni menje ni više neg... presvetli vugersko-horvacki gospon... Mirkica...

— Kaj Mirkica... kaj!...

— Je, vrak ga dal... presvetli vugersko-horvacki gospon Mirkica...

(Starac bijaše već izpio čašicu nekakove vodi slane tekućine, i reč bi, da se je malo po malo dobrovoljo.)

— Čuju, al mi nē zal!

— Bogme ja neznam. Negda su oni s jim bili vu vuzkem prijateljstvu. A kesneše...

— Kaj je bilo kesneše, to jim bum ja pripovedal. Andā presvetli vugersko-horvacki

gospon dojde k meni: „Dobar večer gospon Pogorelec. Hvala Bogu, da jih vidim živega i da jim ime laže.“

— O sluga sem pokoren; nēмам čest... — Kaj me nepoznaju? — Nēмам čest! — Ja sem jim Mirko...! — Nē moguće? — Bog i bogme jesem, s dušom i s telom. — Ja sem ga pak ve dugo na zubu imel, pak sem ga ovak vpiōli: Po telu su nekak spodobni negdašnjemu Mirku... ma naj oprostiti, ja neurem verovati, da bi oni bili onaj isti. — I kak, da bi bil prečul ovu moju malu govoračiju, me zapita: — No kak je kaj Japica Pogorelec, vre se zdavna nisimo videli? — Bogme slabo gospon Mirkica, kad nam takvi Jilirci, kak su oni bili, kabančicum okroneju. — Au! vrak te stvoril, vu živec su ga zadeli; prosim ji ponižno, kaj jim je na to rekel? Kaj mi je rekel? Doklergod me bude zemlja nosila, bum se spomijal, kaj mi je rekel! Da bi svak onak rekel, onda vre nebi bilo Jilircem ni Majaronov. — Um Gotes vilin, ja sem jim najgirigir znati, kak su so Mirkicu iz mišjaka zvekli.

Rekel mi je evak: Čuju gospon Pogorelec naj nezameriju, da jim jednu rečem. Kad sem ja bil mlad, bil sem vragometen Ilirec i ja bi jim bil sve listje na stabliah pomodril samo da zelono nebu. A zakaj? Zato kajti sem mislel, da nam bu Vuger otel jezik i spravišće, da da Horrat bu moral pojti po svetlu louce vezat. Pak sem kesneše videl, kad smo Majare oklepušali, da nam je baš Švaba sve ono vuzal. Onda sem so ovak premislaval: Švaba nam pa vuzel jezik i škole i sude i spravišća, pak je rekel, da nam bu kulturu donesel. Naj ga vrag nosi jega i jegovu kulturu. Bolše je med dvemi neprijateljst, s menjšin i slabejšim se pečati, pak sem za zmirl i nisem više bil onak lut na Vugre. A bog i bogme oni imaju trafiklu, a ja imam službu, oni prodavaju cigare, ja pušim; pak to im je svejedno. — Lapo se je vun stegnul vrak ga dal; al jim ja bum drugu rekel. — Kaj? — To im tako svi govoriju, al oni neznaju, kam jim to kaža. — Kam? — Tam, da bude nova politika vun skočila. Znaju koj on stari norec s mirom prediće, da Horvat more samosvojem biti. Ima [vre volitku školu znaju... I hnju oni videli, da

bu još sam Mirkicu vu testament zapisal: Horvati! kak ste so po malom otresli Švabe, tuk so morete i Majara.

Živiti gospodo, to mora biti naš politički očenas“ ozvah so ja. Prijatelj je već dosta dugo kod mene sjedio, al ga ja umolih, da čitām novinu, neka se malo zabavi. Čij mi bijaše slušati razgovor.

„Odkuda su oni mladi gospon“ ako smeni pitati, upita ljubeznovi starac.

„Ja sam gospodine Talijan“ odgovorih, što sam blagolagujeje mogao.

„Kaj prav iz Italije?“

— Iz Istrije!

Iz Istrije, iz Istrije! je ak su oni iz Istrije, onda su vre Talijener; pa gde su se oni tak lepo ilirski navnelii govoriti.

— Lamo gdje se rodih. — Pa kaj i pri njih ilirski govoriuju. — Ilirski neznaju, ali hrvatski, vidite ovako, kako mene čujete.

Tak su oni Horvat?

— Jesam! nego u Zagrebu vi nekotjim Hrvatom kašeto Vlah, nekotjim Talijener i tako dalje.

— Horvat... Talijan iz Istrije. To mi je verak čudno!

— Japica kaj sam ja jim rekel? (Još je lega).

Hrvatsku, u kojoj sam više godinah prebivao, jest najbolje mjesec svibanj, budući sam to pokušao.

Nu neka ti je preporučeno, da ga siješ nanah poslije oranja, zatim posla malaena kišice.

Na jedno austrijsansko jutro uzmi 2—3—4 vng. (t h. 26 l. — 1 h. 82 l. — 2 h. 45 l.) sjemenka konopljeva t. j. kako želiš imati: Za vlatno ili sjeme, tanko ili debljeg končića.

Medjutim budi ti pravilo to, da siješ li konoplje lih sjemenka radi ili deblje končiće, eada ga sij redje, dočim za tanko končiće gnušće.

Sjeme uzmi starije (dakako razumievam ono, koje je bilo liepo čuvano, naime od pliesivooe i od drugih stvari), dočim izbje-gavaj ako je ikako moguće, novom, budući je izkustvo dokazalo, da je starije sjeme za sje-tvu mnogo bolje nego li novo.

Sjeme konopljevo za kratko vrijeme iz-nikne, pa s toga i uguši sav korov, koji bi ponikao: usuprot najdies li na kakovu trav-ninu (korov) namah ju izčupaj; ovo se na-vlastito koñ redje sjetvo dogadja.

Konoplje sije se na omnaške (rukom) a redje u redove. Konoplja ima dvie vrste: Muških i ženskih, ili želica i sjemenjača.

Možka se konoplja namah čupaju čim su im stabalca požutila; onda se veći, da je konoplja zrielo.

Mužko konoplje daje najljepšo i najfinije platno.

Nasuprot ženska (sjemenjača) konoplja čupat čiš iz zemlje poslije tri tjedna, nalmo onda, kad opaziš, da je sjemenka čaurica počela dobivati ugašetu žutu boju; onda se ima namah čupat sjemenjača sa tim dodatkom, da i nje podieliš (dakako to čiš prije oñilati) na dva dijela, naime na onu, koja čie za sjeme ostat, zatim i na onu, koja čie sa za prodivo rabi; jer iz ovo poslednja pro-izvesti čiš finije vlakno, dočim ono drugo ostavit čiš na oranici sve dotle, dok sjeme nije sasvim dozorelo, ali čie dobit dakako debele končiće.

Preporučujem ti, da dobro paziš na ono konoplje, koje si ostavio za sjeme, jer bi ti u protivnom slučuju vrbei i ina plice mnogo sjemenja pojole, budući ga vrlo rado jede; pa zato čim li opaziš, da je zenec ovdjerno, da milica u njem nije, tada namah sjeme-njača čupaj i poveži, te čim se osuši, izmalti isto, pa ga metni na pouzdano mjesto.

Sjemenjača sjuj mnogi gospodari većim dielom međ kuruz, krumpir, lob ili grah. Osim toga siju se sjemenjača međ kupus i ina zelje radi kupsnjačka, gusonice; jer on sa svojim duhom (mirisom) razjzgarava ovog neprijatelja svakom gospodaru. Toga radi to-plotu preporučujem stvarnim ditaljeim „Naše Sloge“ na praktično izvršavanje ovog što napomenuh.

Sad prelazim, dragi čitatelju, na moćenje konoplja. Nosimo konoplje onda stopran u močila, kad smo mu objesili njegovo korenje, zatim ga u rikoverdi svezali.

Moćenje je bolje za pramatjača, negde li sa jesoni, preduzimatli.

Čdje voda prolazi, tamo je najbolje ko-noplje za moćenje složiti, pošto neprestano svezla voda dolazi.

A sad kukovedi konoplju pritisni sa ka-menom ili drugim čim, tako, da pod to — to jest na konoplje, metni najprije daske i slame, i tek sada kamenje, zemlju itd., eada hrpa do zemlje propano, i voda ju ne odplavi.

Konoplja se onda vadi iz vode, kad se vlakno lahko odlietpljuje (skida).

Vrieme moćenju traje obično 7—14 danah — dakako ako je vrijeme toplije traje manje, a ako je ladnije — duže.

Poslije svega ovoga dobro se izpere i na livudu prostro da se osuši, a pri tom se od vremena do vremena prevreće i suši; sad se skupi, u snopiće porože i čeka, dok se na tljaci iztrlja, na grebenice ogrebe, a napokon na preslici oprede.

U nekih predjelih, gdje ne ima blizu vode n. p. gdje u Dalmaciji i u Istriji, raz-garaju mnogi gospodari još zeleno konoplje po livadi i drugdje, te čekaju, da im rosa i sunce vlakno raztavi od stabalca, te lih samo češće provreću. Oraj način nije za preporučiti, jer vlakno proerni, te tako ne daje nikud liepo platno. Nu ipak je i ovo bolje za silu nego nikako.

Priloh sa jutra. Sa jednog jutra može gospodar dobit 10—18 vng. sjemena i 4—12 ct. lišja.

Sjeme pako rabe gospodari za ulje (od vag. t. j. 50 i daja 11—12 ct ulja).

Sad te medjutim liepo pozdravljam i ostajem danom i srdcem tvoji iskroni prijatelj

N. Vezlić

Nadzornik gosp. i šumarstva obdinskog

Različite viesti.

Promijena u trčšansko-koparskoj biskupiji. Preš. gosp. Ivan pl. Favanto, bivši katehet kod e. k. gimnazije imenovan je biskupskim povjerenikom kod iste gimnazije. — Č. gosp. Josip Budin, do sad duhovni pomoć, kod Jezuitič u Trstu je imenovan koralnim vikarom kod stolne crkve S. Justa M. u Trstu.

Foldzajmijator Filipović vrađaču se iz Bosno prošao je Trstom. Dočekala su ga liepo gospoda od svih oblasti; načelnik grada Trsta Dr. Angeli pozdravio ga je u ime grada koj se veselio, da tako otmanoga vojvodu može viditi. Filipović mu je pohvalio Veborova.

U Vrbniku na otoku Krku pristajati će ču u ljetno doba svaki put Loidovi parobrodi (vapori) na putu iz Rieke u Dalmaciju. Tako ćemo imat prilike laglje obćiti s onim gradicām, koj je hrvatskomu rodu dao mnogo odličnih sinovah.

Barbanska škola. Potvrđeno je došlo od zemaljskoga školskoga odhoda, da škola u Barbanu bude hrvatska. Ljudi su to prošili, pak su i dobili. Svaka hrvatska obćina koju dosad ima tuđu školu morala bi to isto moliti; a to i mi najvručie preporučamo.

Stranacah u Parizu za vrijeme prošla izloženja bilo je do 200,000. Među njimi broji se 58,916 Englezah, 21,778 Njemačah, 28,890 Belgijanačah, 11,980 Švajcarah, 13,573 Amerikanca iz Sjajedinjenih državah, 8501 Austrijanac, 2208 Luksenburžanačah, 6082 Holandaca, 14,968 Italijanačah, 1767 Dancanah, 2700 Svedjunačah i Norvežanačah, 5726 Rusah itd. Uzlazi je priloh virgao 12 milijunah 633,710 frankah. A bilo je odlikovanih svih ukupno 1118 obrtuh, koj su primili: 22 volika dara, 139 zlatna, 340 srebrna, 328 mjednjah i 284 pohvalnih pjesamah.

Prokop od Baltika do Crnog Mora. Iz Rusije sa javlja: Ruska vlada dogovora se sa stanovitih državjuh izvanjskih glavničarah o spojenju mora Baltičkoga sa Crnim Morem pomoću rieke Vise, Viepra, Pripeta i Dalepra. Dužina je vodene ceste iznaša 290 miljah. Projekt taj izradio je već g. 1857—1859. neki austrijski mjernik; eada se pak ovo pristupa k oživotvorenju istoga.

Neki Austrijski oficiri, koji su se u pcvsijsku vojničku službu bili upisali, oduptovali su prije nekoliko danah iz Tarnopolja za persiju. Prije nego li su zapustili Beč, primio plaću za dva mjeseca unapred. Per-sijska vlada izdala je tom prigodom oficirum i kapelnijstorn 24,000 for. a. v.

Afganistan je gorovita zemlja tamo u Aziji, vrh Indije nad kojom Englezi gospoduju. Zemlja je to prostornija od Austrije, ali ima samo 6 milijunah ljudi. Vladač te zemlje zove se kan, a ime mu je Šir-Ali. Bit ču mu 64 godine. Kažu ga junaka. U haromu du ima 300 ženskih. Toga knua aratili su Englezi, jer da jib je uvredio, Mo utjio latio primiti jednoga ujbobovoga volikoga poslanstva. Englezi imaju jako vojsku, al ni Afganistan nije bez njih. Već se glasa, dok ovo pišemo, da su Englezi razbili jednu Šir-Alovu vojsku, ali to još nije sve. Jer su jur pred mnogo godinah Englezi bili već daleko znšli, pak su najkasnjo u jednoj utovski izginuli do jednoga. Kaka je naime zemlja brdovita, mnogi su u njoj klanci liti sutiške, pak je labko vojsku izgubiti. Vondar bi reći, da je ovaj put Šir-Aliju loša sročea biti, te se glasa, da je i pohjegan iz Kabulaa tvrda grada.

Ljubavna supruga liti žena. Neki odlični časnik pogodjen bi u ratu otornom strelcom u desno rame. Ljotnici mu rekoše, da će si život spasiti samo tim, ako si rano po kojem čovjeku izsisati dade. Ali ranjenik reče: „Bože sačuvaj! Ja nemogu zahltjevati niti dopustiti, da itko radi mene svoj život na pogibelji stavi!“ Kad je ranjenik zasno; dodje tiho k njemu njegova supruga (žena), te mu spavajućum izsisaa otrov iz rane... Tako spasi ljubeća žena život svomu mužuu, ali morade za nj žrtvovati svoj život, jer od otrova ne skoro umre!

Brzi hodadž. Onomadne u Londonu mnogo se Englezah i Amerikanačah okladilo (škometilo) tko će bolje i vise hoditi. Među njimi najbrziji bio neki Englez Corkay, koji je kroz vrijeme od šest danah prošao 521 in-glezku milju i dobio okladu od 10,000 for., za njim neki Brown, koji je u isto vrijeme prošao 505 miljah, po tom neki Dowel, koji je prošao 469 miljah itd. Ako se promislit, da jedna englezka milja je to isto, što batvrti diel njemačke milje, liti pod ure laganoga hoda, to je onaj prvi hodadž prokoračeo na dan koliko bi se pomalo hodilo 42 ure. Evala njemu!

T6k Novacah polag Borse u Trstu od 1—16. Decembra 1878.

Table with columns: Dne, Caradai (cehlin), Napoloni, Lire ster., and others. It lists exchange rates for various locations like London, Vienna, and others.

Pregled trčšanskoga tržišća.

dne 12. Decembra 1878.

Table titled 'Pregled trčšanskoga tržišća' listing various goods like 'Vosak primorski', 'Kafa Parloriko', 'Rito polag vrti', etc., with columns for quantity, price (OD, DO), and other details.

Advertisement for 'Griena bol, kašalj, hraputavica, promuklost, narez, zadavica, rora, zapala ustih itd.' featuring 'NADARENH Prendineviih Sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI)'. Includes an image of a product box and text describing its benefits.

(Pastiglie Prendini) to gladati, da bude na omotku kuličice (škarute) moji podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani Pastiglie a na drugoj Prendini.

Ciena 30 novč. kutijci zajedno sa naputkom.

Advertisement for 'OGLAS. U nakladnoj i umjet. trgovini N. BABIĆA' in Budim-Pešti (Budapest). Mentions 'NOVE SLIKE' and 'OSLOBODIOCI Bosne i Hercegovine'.

Na tlo stici nalazo se osim ovih grhovah: austrijskog, hrvatskog, bosanskog i hercegov-vačkog, još i jedanaest po fotografijah izra-djenih likovah onih ljudi, koji u tom velikom, a po hrvatsku istoriju slavnom djelu najvažnije ulogu imaju, a to su: 1. Njegovo e. k. Veliki Franjo Josip I., car austrijski, kralj ugarski, hrvatski itd., a sada i gospodar Bosna i Hercegovine. — 2. Generalni: Baron Filipović. — 3. Baron Joanaović. — 4. Nadvjodna Salator. — 5. Herceg Wrtlenberški. — 6. Tegethhoff. — 7. Grof Szapary. — 8. Kautler. — 9. Miller. — 10. Pakovnici: Ritel. — 11. Vitet.

Sluka je vrlo divno, i to: poput jednoga krsta (križa) izvedena. — Svi likovi ukrašeni su liepim hrvatskim trobojnim okvirima i lorovom ejvenicima.

Prelazak austro-ugar-hrvatske vojske preko granice kod Kostanjevi 29. Srpanja 1878.

Ulazak austro-ugar-hrvatske vojske u Sarajevo 19. Kolovoza 1878.

Sve tri sluke jednake su veličine, i to: 50 centim. visoke a 85 široke. Sve tri sluke crtao je prvi jestak u monarkiji g. Kaeler, i zbilia su remek-djela, sa kojima se naš narod dičiti može.

Ciena je svakoj taj stici zasebno samo f. 1.50 novč. Tko narudi sva tri komada u jednad, taj dobije ovo tri slike za f. 3. Tko pak narudi u jedared jedno na drugo najmanje 10 komad, taj dobije svi deset sluka za 10 f. Slike će se slati samo za gotov novac, i pak kroz postarsko pouzće (zur Postachnahme). Novce i poručbine valja slati na onu adresu:

N. BABIĆ in Budapest, Alte Postgasse N. 6.

Višegodišnji solidan rad ove trgovine, jamči svakome za brzu, točnu i savjestnu pos-lugu.

Advertisement for 'Schmitz & Co.' featuring an image of a steam engine and text describing their machinery and services.